Water in de stad: hoe doe je dat?

Een symposium van Stichting Groene Binnenstadsbeken Hengelo

gehouden op 9 september 2010

Verslaglegging:

Saskia Kuliga

met hulp van Martin Steenbeeke, Egbert van Hattem, Saskia Minkman en Sietske Smit

September 2010

Correspondentie:

Stichting Groene Binnenstadsbeken
Schalkburgerstraat 13
7551 GR Hengelo (O)

Telefoon: 074 24302 77

E-mail: info@groenebinnenstadsbeken.nl

Inhoudsopgave

Over de stichting.....5
Waarom een symposium?.....6
Het Symposium: “Water in de stad, hoe doe je dat?”.....8
Inleiding door Sietske Smit.....8
‘Landschapsarchitectuur’ door Sylvia Karres.....9
Discussie onder leiding van Martin Steenbeeke.....12
Stelling 1: Een pleidooi voor mooie beken in Hengelo is in crisistijd niet meer gepast.....12
Conclusies Stelling 1:.....14
Stelling 2: De toekomst van de ondergrondse binnenstadsbeken is afhankelijk van de bovengrondse bouwprojecten.....14
Conclusies Stelling 2:.....15
Stelling 3: Hengelo – stad van beken – heeft een wethouder van beken nodig.....15
Conclusies Stelling 3:.....16
Stelling 4: Hengelo kiest voor grijs in plaats van groen.....16
Conclusies Stelling4:.....17
Afsluitend 17
BIJLAGE 1: Lijst deelnemers 19
BIJLAGE 2 – Kaarten.....22
Huis en Dorp Hengelo – omstreeks 1810.....22
Kaart van het Dorp Hengelo 1823 (opgemeten door C. Knaap) 22
Beken Hengelo – huidige situatie (kaart eigendom Waterschap Regge en Dinkel).....22
Overzichtskaart loop beken in relatie tot projecten binnenstad (eigendom G.H. Leurink)…22

Over de stichting

De Stichting Groene Binnenstadsbeken is in 2006 opgericht om de groene stadsbeken in Hengelo (Overijssel) weer tot hun recht te laten komen. Het doel van de Stichting is om de beken te versterken en weer zichtbaar te maken om zodoende de leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit van het leven in de stad te verbeteren.

Hengelo is een stad van beken: ze dankt haar bestaan er aan. De stichting is van mening dat het huidige, moderne Hengelo de ambitie moet hebben om haar identiteit te verbinden aan haar beken. Lommerrijke beken kunnen het verstedelijkte gebied van Hengelo een bijzonder karakter geven; de groene aders door het grijze gebied vormen een enorme aantrekkingskracht op flora en fauna.

Thiemsbrug, gezicht op de Hengelose Bontweverij

Helaas, op veel plekken zijn de beken niet meer zichtbaar, herkenbaar of voelbaar.

Wie denkt er bijvoorbeeld tegenwoordig nog bij het woord Thiemsbrug aan een brug?

Ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid worden niet alleen bepaald door grijs, maar ook door blauw en groen. Daarom moet bij het maken van plannen niet alleen een stedenbouwkundig ontwerp, maar ook een landschappelijk ontwerp worden gemaakt. Hierin moet een natuurlijk inpassing van de beken een prominente plek krijgen.

De stichting probeert haar doelen onder meer te bereiken door te overleggen en samen te werken met deskundigen en de overheid. Er worden adviezen ingewonnen van externe deskundigen die het streven van de stichting recht doen. Waar nodig wordt gelobbyd, initiatief genomen of actie gevoerd. Zo worden wijkgebonden manifestaties georganiseerd, zodat voor alle Hengeloërs duidelijk wordt hoe de beken weer terug kunnen keren.

En gelukkig; veel Hengeloërs hebben iets met hun beken: De stichting kent inmiddels bijna 150 donateurs en sympathisanten.

Waarom een symposium?

Op donderdag 9 september 2010 organiseerde de Stichting Groene Binnenstadsbeken het symposium "Water in de stad, hoe doe je dat?" om de Hengelose beken weer eens onder de aandacht te brengen.

Het waterschap Regge en Dinkel en de gemeente Hengelo willen de historische loop van de beken in de stad herstellen. Anders dan vroeger is het water weer sprankelend schoon en is er geen reden meer om het water nog langer onder de grond te verstoppen. De inwoners van Hengelo gaan weer genieten van het aanzien van de watergangen.

Veel is inmiddels gerealiseerd. Zo is de Berflobeek meer bovengronds zichtbaar gemaakt. Er is zelfs een nieuwe waterloop aangelegd, de Balktsbeek, evenwijdig aan de Laan Hart van Zuid. Bij de Grundellaan is de loop van de Drienerbeek opnieuw zichtbaar gemaakt door middel van blauwe golfjes in de klinkerverharding. Datzelfde staat te gebeuren in de Afrikaanderbuurt, daar waar de Drienerbeek de Paul Krugerstraat kruist.

Het terugbrengen van de beken is veelal gekoppeld aan de uitvoering van binnenstedelijke herontwikkelingsprojecten. Jammer genoeg ondervinden veel van deze projecten – vanwege de financiële crisis – vertraging of liggen nagenoeg stil. Het gevolg is dat de uitvoering van de plannen voor het herstel van de beken onder druk komt te staan.

Toch blijft het belangrijk het herstel van de bekenstructuur voortvarend aan te pakken. De beken moeten weer bovengronds zichtbaar gemaakt worden. Het is goed voor berging van water in tijden van overschot, maar ook voor de verlevendiging van het straatbeeld. De beken geven Hengelo identiteit. Of het nu gaat om bewoners of bezoekers van buiten, iedereen heeft iets met water in de stad. Het weer voelbaar, zichtbaar en beleefbaar maken van de lommerrijke stadsbeken brengt letterlijk en figuurlijk leven in de stad.

Alleen … hoe dat te realiseren onder de huidige omstandigheden? Het terugbrengen van de beken kost geld. Als het geld schaars is, kun je dan nog wel wat doen?

Om een antwoord op die vraag te krijgen werd het symposium over dit onderwerp georganiseerd met als centrale vraagstelling:

Hoe zou het herstel van de bekenstructuur voortvarend kunnen worden aangepakt onder de huidige omstandigheden? Op welke wijze kunnen we de kwaliteit van de watergangen en de publieke ruimte toch een boost geven?

Genodigd waren bestuurders en ambtenaren van het waterschap en de gemeente, lokale architecten, stedenbouwkundigen, projectontwikkelaars en woningcorporaties en geïnteresseerden.

De bijeenkomst werd georganiseerd in samenwerking met het Projectbureau Hart van Zuid en de Wetenschapswinkel van de Universiteit Twente. Het vond plaats in het informatiecentrum van het Projectbureau Hart van Zuid.

De middag werd ingeleid met een presentatie door mevrouw **Sylvia Karres**, landschapsarchitecte van het bureau Karres en Brands landschapsarchitecten (www.karresenbrands.nl), die zich heeft gespecialiseerd in het integreren van stedenbouw, landschapsarchitectuur en architectuur.

Het debat werd geleid door de heer **Martin Steenbeeke**, freelance journalist (www.stnbk.nl) en tevens voorzitter van de stichting.

Het Symposium: "Water in de stad, hoe doe je dat?"

Inleiding door Sietske Smit

De middag werd ingeleid door Sietske Smit, secretaris Stichting Groene Binnenstadsbeken. Namens de stichting stelde zij dat het zichtbaar maken van de beken belangrijk is om de leefbaarheid in Hengelo te verbeteren:
"De stadsbeken horen er gewoon bij. Hengelo is wat het is dankzij haar beken".

Een kijkje op oude landkaarten laat dit in het bijzonder zien (*zie bijlage 2*).

Hengelo heeft een rijke industriegeschiedenis. Op de plek waar de bijeenkomst werd gehouden is dat nog goed te zien. Hengelo is een schepping van negentiende eeuwse ondernemers. Bij het kiezen van een plaats voor hun fabriek dachten zij consequent aan de nabijheid van water.

In de woonwijken die daarna ontstonden, zijn de beken zoveel mogelijk aan het oog onttrokken. Al was het alleen maar vanwege de stank, want de beken zorgden niet alleen voor toevoer bij de productie, maar ook voor een (kosteloze) afvoer van vuil.

In de huidige tijd is dat geen probleem meer. Het water is schoon en mag best zichtbaar worden gemaakt. De meer dan honderd sympathisanten van de Stichting laten zien dat er ook interesse binnen de lokale bevolking is.

Het Waterplan 2006 van de gemeente Hengelo stelt dat er alles aan zal worden gedaan om de beken in Hengelo terug te brengen, vaak als onderdeel van de geplande binnenstedelijke herontwikkelingsprojecten.
Maar tijden veranderen. De financiële crisis dwingt de betrokkenen tot bezuinigingen.

Daarom wil de stichting samen met de genodigden overleggen op welke creatieve manieren het toch mogelijk is om de beken weer zichtbaar te maken.
"Welke kansen zijn er onder de huidige omstandigheden?"

'Landschapsarchitectuur' door Sylvia Karres

In een presentatie over hoe de beken 'meer een rol kunnen spelen' deelde landschapsarchitect Sylvia Karres vervolgens haar kennis met het publiek.

Volgens haar is het intrigerend dat de Twentse landschap een integraal systeem van water heeft. Op een fietstocht kwam ze de beken overal tegen: soms subtiel verweven binnen het landschap, soms heel erg aanwezig omdat ze door hoosbuien fietspaden ontoegankelijk maakten. Voor haar is het duidelijk: water heeft meer dan één dimensie. Maar welke dimensies van water zijn er?

Fietstocht Sylvia Karres

Soms horen we verhalen over 'stinkbeken, die we beter zou kunnen verstoppen' zoals dat vroeger ook werd gedaan. Volgens Sylvia Karres zijn ze tegelijk de identiteit van straat of buurt.

Beken komen in verschillende verschijningsvormen voor: soms hard begrensd door betonnen muren, soms heel groen door de omringende natuur, soms als onderdeel van de bebouwing. Op andere plekken ziet we slechts de hoogteverschillen in de straten waaronder de beken liggen. Af en toe wordt het water als rioolafvoer gebruikt, met kapotte stoelen er in of ander afval. De vraag is hoe veel respect is er nog voor het water?

Het Waterschap Regge en Dinkel heeft voor Hengelo een heldere visie: water als plek waar kinderen kunnen spelen, water met dynamiek, stad en landschap in elkaar verweven, de burgers actief betrokken en een punt van informatie en communicatie bieden. Het waterschap

herkent hiermee dus een belangrijke vraag: wat betekenen en doen de beken voor de identiteit van de stad?

"Wanneer we kijken naar de wijk Roombeek in Enschede, zien we landschapsarchitectuur toegepast op een heel expliciete manier. Onafhankelijk van uw mening of dit mooi of lelijk is, is één aspect duidelijk: u kunt het gebruiken. Kinderen kunnen er spelen en oudere mensen vinden een plek om uit te rusten. Het water is onderdeel van de identiteit van Roombeek."

Roombeek, plek van leven

Reactie van het publiek: "Ik vind het wél heel erg mooi! Ik ben er laatst nog geweest".

Design kan volgens Sylvia Karres worden gebruikt om jong en oud aan te spreken. Een tweede voorbeeld is de Dommel in Eindhoven, een rivier die ook bijdraagt aan de identiteit van de stad. Het parkgebied werd in deelplannen vernieuwd en laat nu de diversiteit van de stad zien: het museum, de Technische Universiteit, de rivier.

Nog een voorbeeld: de Binnendieze in den Bosch, die weer bevaarbaar werd gemaakt en nu als attractie voor toeristen de economie ten goede komt. Zoals op de foto's te zien is, zijn de verschijningsvormen van water ook hier gevarieerd: soms hele smalle stroompjes en soms wat bredere vaarroutes. Dit project is erin geslaagd om kunst en water te combineren en de stroming weer zichtbaar te maken.

Reactie van het publiek: "We moeten deze muren maar vergelijken met de muren die we in Hengelo gebouwd hebben!"

In de historische binnenstad van het Duitse Freiburg wordt water gecombineerd met kunst. De continuïteit van water is door de hele stad in verschillende vormen te zien. Zo nodigen de "Freiburger Bächle" uit voor gebruik. Mevrouw Karres: "Hengelo, kijk dan naar je kansen!"

Een voorbeeld uit Duitsland: de"Freiburger Bächle"

"Of hebben we soms kansen gemist?", vraagt Syliva Karres zich af. Bijvoorbeeld bij de Rabobank in het centrum, een kale achterkant, waar een stroompje water onopvallend langs gaat? In plaats daarvan zouden we meer kunnen doen en meer kunnen reageren op het water'. Hengelo dankt haar bestaan aan de beken. De stad kan dit gebruiken en kiezen voor een moderne aanpak, zoals in Roombeek, bij de Dommel en in Freiburg is gebeurd. Beken kunnen een stad een nieuwe entree geven, door ze weer zichtbaar te maken. Sylvia Karres wijst daarbij op financiële en ruimtelijke barrières.

Reactie van het publiek: "…en toch. De beken worden weer zichtbaar! Toch?"

Sylvia Karres zou haar ideeën willen toepassen in het Verenigingspark, het gebied rondom het Wapen van Hengelo. Ook een stadspark Hart van Zuid behoort tot haar plannen. De gebieden krijgen nieuwe functies door horeca en terrasjes, maar ook door water voor leefbaarheid en ontspanning. De verbreding van de Berflobeek bij het Verenigingsgebouw zou een 19e eeuws, parkachtig gevoel kunnen oproepen.

"Ontwerpen is altijd kiezen", stelt de landschapsarchitecte, "je moet niet alles willen. En zeker in de recessie kun je wat betreft de beken niet alles realiseren. Je kunt ook heel subtiel op het water reageren. Subtiliteit en respect lijken ook wel goed bij de Hengelose beken te horen."

Volgens Sylvia Karres moet de politiek zich bewust worden van de betekenis van de beken voor de stad. Een lange adem is vereist en partijen moeten samenwerken om projecten samen te organiseren. "En uiteindelijk wordt de stad er beter van".

Discussie onder leiding van Martin Steenbeeke

Na de presentatie is er de mogelijkheid tot het stellen van vragen en het ingaan op stellingen die de stichting vooraf heeft opgesteld.

Annie Doornbos (gemeenteraadslid BurgerBelangen) vraagt wat Sylvia Karres functie is in Hengelo en welke relatie zij heeft met andere delen van de stad. Martin Steenbeeke geeft aan dat Sylvia Karres in het supervisieteam van Hart van Zuid zit en samenwerkt met stedenbouwkundigen.

Hans Lubbers (gemeente Hengelo) heeft mooie voorbeelden van landschapsarchitectuur gezien, maar vraagt zich af hoe het uiteindelijk gefinancierd moet worden. Hij mist in de presentatie de inspanningen van diverse partijen.

Een goed moment voor Martin Steenbeeke om over te gaan naar de **eerste stelling:**

Stelling 1: Een pleidooi voor mooie beken in Hengelo is in crisistijd niet meer gepast

Hengelo moet fors bezuinigen en heeft al moeite genoeg om ambities op het gebied van bereikbaarheid, onderwijs en zorg waar te maken. Aan de hand van de eerste stelling, vraagt Steenbeeke of het dan nog wel gepast is om te vragen geld te steken in het opknappen van beken, of dat we misschien beter een stapje terug moeten doen en de beken ongemoeid laten.

Volgens Sylvia Karres is het probleem eerder dat er geen duidelijke plannen zijn voor als er betere tijden komen. Sommige projecten kosten niet veel geld. Een stad moet bedenken wat er speelt en hoe ze daar op wil reageren. Volgens haar zijn er wel mogelijkheden voor de toekomst. Hengelo zou wat zelfbewuster mogen zijn en er mist dat gevoel van 'identiteit' waaraan de beken kunnen bijdragen.

Steenbeeke vraagt zich af of we ons geld dan uiteindelijk wel terug zullen verdienen door de kwaliteit van de ruimte te verbeteren? Mevrouw Karres zegt dat dat klopt, wel moeten er partners worden gevonden. Alleen samen kun je de beken tot visitekaartje van de stad maken.

Steenbeeke is benieuwd naar argumenten die voor de beken pleiten. En wie zijn die partijen die volgens Sylvia Karres moeten gaan samenwerken?

De landschapsarchitecte geeft toe dat soms andere prioriteiten meespelen dan de beken. Toch pleit zij ervoor de plannen op de agenda te houden, zodat ze niet worden vergeten.

Henk van der Wetering (Berflobeek Bevrijdingsfront) merkt op dat veel plannen om de beken op te knappen samenhangen met grote herstructureringsprojecten. Als die niet doorgaan, gebeurt er ook niets met de beken. Volgens hem moet er dus een apart budget voor komen.

Steenbeeke stelt voor om die vraag later uitgebreider aan de orde te stellen want er komt een stelling over. Toch een korte reactie van mevrouw Karres. Zij vindt dat een masterplan nodig is om die plannen daadwerkelijk uit te voeren.

Eduard van Dijk (Beekbusters) zou graag willen weten welke partijen de beken zouden moeten adopteren. Mevrouw Karres is van mening dat onder meer het waterschap Regge en Dinkel de plannen in de gaten moet houden.

Wieger Mulder (wethouder financiën/binnenstad) geeft aan dat de politiek er in ieder geval vol op wil inzetten, maar dat het aan geld ontbreekt. De beken en groen worden beschouwd als luxe en krijgen daarom minder aandacht. Volgens Mulder is het, gezien de financiële omstandigheden, soms beter om even te wachten dan iets 'half'' te doen.

Volgens het CDA-raadslid Marcel Elferink moet Hengelo realistisch zijn qua middelen. Dat betekent niet dat de lange termijn vergeten moet worden. Als de Rabobank opnieuw gebouwd zou worden, had de beek een andere vorm gekregen. De gemeente moet wel vasthouden aan ambities.

Steenbeeke wil weten of ambities dan wel voldoende zijn? Lange Wemen wordt in afgeslankte vorm uitgevoerd en de beek keert in de laatste plannen niet terug. Moeten we met een afgeslankte versie tevreden zijn?

Marcel Elferink wil daar nog geen oordeel over geven. De nieuwe plannen moeten worden afgewacht en die worden binnenkort gepresenteerd. (Ze zijn inmiddels bekend, red.) Uiteraard krijgen volgens hem niet alleen horeca en appartementen de aandacht.

Conclusies Stelling 1:

- De beken kunnen een visitekaartje van de stad zijn, ze zijn echter afhankelijk van herstructureringsprojecten
- Meer samenwerking en eventueel een apart budget voor water of een masterplan zijn nodig
- Hengelo moet haar kansen niet missen en de beken op lange termijn niet uit het oog verliezen.

Stelling 2: De toekomst van de ondergrondse binnenstadsbeken is afhankelijk van de bovengrondse bouwprojecten

Martin Steenbeeke leidt de stelling in door te herinneren dat groen en water in het coalitieprogramma zijn opgenomen. Vaak in combinatie met herstructureringsprojecten. Een goede koppeling, want je maakt 'werk met werk'. Maar als die programma's stilliggen, gebeurt er ook niets met de ondergrondse beken.

Volgens Wim Jager (fractievoorzitter GroenLinks) spelen er meerdere aspecten. Aan de ene kant is er de financiële crisis en een economisch toekomst waarvan niemand weet hoe het uitpakt. Aan de andere kant zijn arbeid en bedrijven daar waar de mensen wonen en vice versa. Een goede stad wil mensen trekken en het lijkt Jager dat de beken prima in de plannen passen. Wel is het tijd voor een pas op de plaats.

Volgens Eduard van Dijk staan op dit moment 300 mensen op een wachtlijst om door de Hengelose beken te mogen varen. Beken bieden een mogelijkheid om te varen en toeristen aan te trekken, want je kunt er ook in leven. Volgens Van Dijk is juist de beleving van de beken interessant. Peddelen naar hartje Hengelo en dan 2 of 3 km terug met de step, het lijkt hem een geweldig plan. Sylvia Karres vraagt zich af hoe bekend dat is bij bewoners.

Eduard van Dijk vindt dat alles mogelijk is, als de wil er maar is. De visie is aanwezig en nu moet de energie gezamenlijk worden besteed. Nadenken over waar geld in kan worden gestoken, niet in alles maar wel in speerpunten, bijvoorbeeld het Industrieplein.

Wethouder Mulder vindt dit een uitstekend plan. Op die manier zou het mogelijk zijn om van een mooi uitzicht te genieten vanuit een boot op een beek door Hengelo. Van Dijk geeft aan dat dit al is gedaan. Hij stelt dat er al een aanvraag is voor een vaarbeek van 2-3 km door de binnenstad. Wethouder Mulder vraagt zich af of het een doel zou kunnen zijn om beken bevaarbaar te maken. Dat geeft de beken gewicht.

Wim Jager vraagt zich af of alles blijft zoals het nu is, of dat het over tien of twintig jaar anders zou zijn? Hij is het er mee eens dat er verandering in moet komen, maar ongetwijfeld zal er op veel plekken een lange tijd niets gebeuren. Dus misschien toch de beken adopteren.

Sylvia Karres biedt aan moeilijke projecten te ondersteunen. Volgens haar moet dat gezamenlijk georganiseerd worden. Martin Steenbeeke vraagt of er budget en projectleiding per onderdeel moet komen? Bijvoorbeeld voor het riool, voor groen, voor bebouwing; dus voor alle aparte delen. Sylvia Karres vindt dat er inderdaad een projectleider van beken en water moet komen.

Rob Heukels (waterambtenaar gemeente Hengelo) geeft aan dat 98 procent van de beekprojecten in combinatie met bouwprojecten plaatsvindt. Zodra een plan niet doorgaat, heeft dat gevolgen voor de beken. Daarom is volgens hem een koppeling van projecten goed maar vraagt hij zich af wat er wordt gedaan met projecten waar geen plannen voor zijn?

Conclusies Stelling 2:

- Crisis versus leefbaarheid verbeteren blijft een discussiepunt
- Door de beken varen kan nieuw streven zijn
- Aparte projectleiding of koppeling van projecten nodig?

Stelling 3: Hengelo – stad van beken – heeft een wethouder van beken nodig

Rob Lehr (Natuur en milieuraad Hengelo) is enthousiast over de doelstellingen van de stichting en ook over de inleiding. Hij zou met stelling drie wel heel goed kunnen leven. Wel noemt Lehr soms teleurstellende resultaten, zoals aan de Kievitstraat. Het was oorspronkelijk de bedoeling om de beken zichtbaar te maken, maar de projectleider heeft er een streep doorgehaald omdat het openleggen schadelijk zou zijn voor de woonhuizen. Lehr vindt dat dat geen reden kan zijn.

Eduard van Dijk zegt dat Hengeloërs een binnenstadsjungle mooi vinden, maar dat het onduidelijk is wie er over gaat. Hij heeft een half jaar lang contact geprobeerd te zoeken met de verantwoordelijke ambtenaar maar werd van hot naar her gestuurd. Wim Jager vindt een aparte wethouder niet per se nodig is, maar de plannen moeten in de gaten worden gehouden.

Wim Jager noemt de Stichting Groene Binnenstadsbeken een prachtig initiatief. Verder vindt hij een half jaar wachten op een afspraak veel te lang. Misschien is het onbekend wie de juiste aanspreekpartner is.

Sylvia Karres zegt dat het duidelijker wordt als er een vast aanspreekpunt of wethouder zou bestaan.

Egbert van Hattem (Wetenschapswinkel Universiteit Twente) wil weten hoe duur de plannen zijn, want de financiële barrières zijn he meest belangrijk.

Conclusies Stelling 3:

- Een aparte wethouder zou vooral goed zijn als aanspreekpunt.

Stelling 4: Hengelo kiest voor grijs in plaats van groen

Gooike Postma (Groothuis Postma Architecten) wijst op de verlichting in de stad. Daar is volgens hem integraal nagedacht. Waarom zouden de beken dan niet ook als vanzelfsprekend in de plannen worden opgenomen. De realiteit laat echter zien, dat men niet als eerste aan het water en aan groen denkt, maar aan de straten en aan asfalt. In die zin klopt de stelling dat Hengelo soms meer voor grijs lijkt te kiezen.

Gespreksleider Steenbeeke geeft aan dat Hengelo de kwaliteit van de leefbaarheid van de stad niet uit de ogen wil verliezen en vraagt: “doen we het dan eigenlijk wel goed?”

Wim Jager vindt de stelling te zwart wit. Volgens hem is een grijze oplossing voor de beken lang niet altijd slecht. Stromend water en groen zijn mooi maar het kan gewoon niet overal, want het is afhankelijk van financiële middelen en van de hoeveelheid ruimte. In het verleden heeft Hengelo wel eens voor grijs gekozen, daar is hij het mee eens. Waar Hengelo de kans heeft, zouden we voor groen moeten gaan.

Sylvia Karres zegt dat de combinatie groen/grijs telkens moet worden meegenomen bij de besluitvorming. Steenbeeke wijst op nota’s waarin het belang van water in de stad is aangegeven. Die nota’s zijn beleid.

Jan Zwienenberg (Natuurhistorische vereniging Hengelo) vraagt aandacht voor de kwaliteit van groen. Varens en bomen, kano’s en vissen zijn prima, maar het beheer is niet goed geregeld. De beken geven leven, maar volgens hem moeten we ook letten op de levenskwaliteit voor de dieren, zoals in Den Bosch.

Als we de beken zichtbaar worden, gaat het het water stromen en dat komt dan de kwaliteit ten goede, vindt Sylvia Karres. Eduard van Dijk vraagt om schuilplaatsen en schaduw voor vissen, bijvoorbeeld door hekken aan de kant.

Rob Eekers (Royal Haskoning bv) zegt dat het watersysteem geforceerd is. Als er geen aanvoer is, dan staat het water stil. Dus men zou erover moeten nadenken waar het water vandaan wordt haalt, want het systeem kan ook barrière zijn voor het water. Momenteel zouden we het vanuit Enschede moeten halen.

Eduard van Dijk erkent dat het beheer niet duidelijk is afgesproken. Zwienenberg vraagt zich af of het bekend is dat het water van de zuivering in Enschede komt. Volgens Van Dijk is niet bekend hoe het waterpeil in beken kan worden geregeld.

Steenbeeke vraagt Sylvia Karres om het laatste woord. Zij zal, zo zegt ze, in de toekomst in plaats van een fietstocht een kanotocht kunnen doen. Hengelo moet een lange adem hebben en het volhouden, de beken steeds weer onder de aandacht te brengen.

Uit het publiek komt het voorstel om een boegbeeld aan te stellen: een aansprekend persoon die op de barricades gaat voor de beken. Steenbeeke geeft dit mee aan de stichting.

Conclusies Stelling4:

- Waar mogelijk, is groen een goede oplossing
- De leefbaarheid voor dieren mag ook niet buiten beschouwing worden gelaten
- Het watersysteem is soms geforceerd

Afsluitend

Sietske Smit dankt alle deelnemers voor de inzet en voor het reageren op de stellingen. Er zijn stellingen waar de stichting zeker iets mee kan. Beken moeten blijvend onder de aandacht worden gebracht. Mogelijk dat een wethouder of projectleider van water daar in kan bijdragen, net als een boegbeeld. Met een verslag van deze bijeenkomst, met oude landschapskaarten van Hengelo maar ook een kaart van de binnenstedelijke projecten, kan de stichting haar verhaal doen bij de wooncorporaties en de politiek. Ze dankt iedereen voor de aandacht en voor de komst.

De politiek dankt de stichting voor de uitnodiging.

BIJLAGE 1: Lijst deelnemers

Naam		***Instantie***
Bergakker	Dhr. P.	Gemeente Hengelo
Bohnen	Dhr. W.	Projectbureau Hart van Zuid
Bosma	Dhr. M.	
Dieleman	Mw. M.	Gemeente Hengelo
Dijk	Dhr. J. van	Omgevingspsycholoog (MSc) Universiteit Twente
Dijk	Dhr. E. van	Beekbusters
Doornbos-Geerdink	Mw. A.	Burgerbelangen
Eekers	Dhr. R.	Royal Haskoning
Elferink	Dhr. M.	CDA
Gerven	Mw. D. van	Waterschap Reggen en Dinkel
Haar	Mw. L. ter	
Haar	Dhr. H. ter	Stichting Groene Binnenstadsbeken
Hattem	Dhr. E. van	Wetenschapswinkel Universiteit Twente
Heimerikx	Dhr. Th.	Groothuis + Postma architekten
Heukels	Dhr. R.	Gemeente Hengelo
Hoff	Dhr. K. van 't	Gemeente Hengelo
Huijsse	Mw. D.	Gemeente Hengelo
Jager	Dhr. W.	Groen Links
Kuster	Dhr. Ch.	Stichting Groene Binnenstadsbeken

Naam		***Instantie***
Lehr	Dhr. R.	Natuur en milieuraad
Leurink	Dhr. G.	Natuur en milieuraad
Lubbers	Dhr. H.	Gemeente Hengelo
Minkman	Mw. S.	Dagblad Tubantia
Mulder	Dhr. W	Wethouder gemeente Hengelo
Peters-Weem	Dhr. P.	Student Universiteit Twente
Philip	Mw. Sj.	
Postma	Dhr. G.	Groothuis + Postma architekten
Theunissen	Dhr. R.	Groen Links
Vermeulen	Mw. M.	SCALA
Vis	Dhr. J.	CDA
Wetering	Dhr. H. van de	Berflobeek Bevrijdingsfront
Zwienenberg	Dhr. J.	KNNV afd. Hengelo/Oldenzaal

BIJLAGE 2 – Kaarten

Huis en Dorp Hengelo – omstreeks 1810

Kaart van het Dorp Hengelo 1823 (opgemeten door C. Knaap)

Beken Hengelo – huidige situatie (kaart eigendom Waterschap Regge en Dinkel)

Overzichtskaart loop beken in relatie tot projecten binnenstad (eigendom G.H. Leurink)

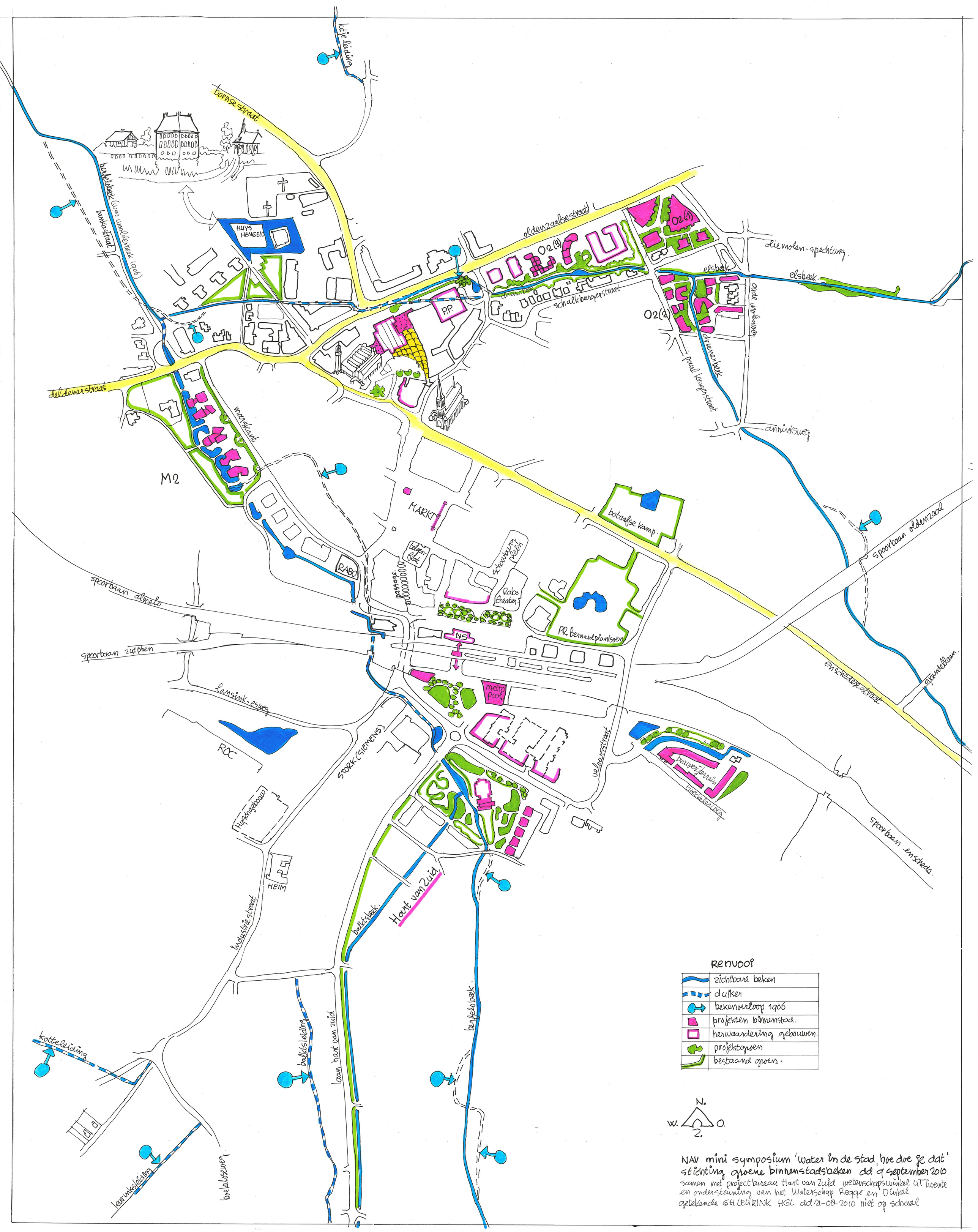

Renvooi

	zichtbare beken
	duiker
	bekenverloop 1906
	projekten binnenstad.
	herwaardering gebouwen.
	projektgroen
	bestaand groen.

N.
W. O.
Z.

NAV mini symposium 'water in de stad, hoe doe je dat'
stichting groene binnenstadsbeken dd 9 september 2010
samen met projectbureau Hart van Zuid wetenschapswinkel UT Twente
en ondersteuning van het Waterschap Regge en Dinkel
getekende GH LEURINK HGL dd 21-08-2010 niet op schaal

Deurningerbeek
Marktescheidingleiding
Vossenbeek
Hasselerbeek
Zijtak IJsbaanbeek
IJsbaanbeek
Tijertsbeek
Graasleiding
Bornsche Beek
Waterloop ten Noorden van A1
Achterhoekseleiding
Houtmaatleiding
Koppelleiding
Berflobeek
Lonnekermeer
Oelerbeek
Spoorsloot
Woolderbinnenbeek
Vinkebeek
Esbeek
Omloopleiding
Elsbeek
Ommevloed
Strootbeek
Spoorsloot

Beken Hengelo

Huidige situatie

© Copyright Waterschap Regge en Dinkel
Uit deze kaart mogen geen maten worden genomen
Aan deze kaart kunnen geen rechten worden ontleend

N

Schaal:	Get:	Afd:	Datum: (dd-mm-yyyy)	Formaat: A3
1:25000	rwol		7-7-2010	1 van 1

locatie: I:\users\rwol\Elsbeek Hengelo\kaarten\straatnamen Elsbeek.mxd

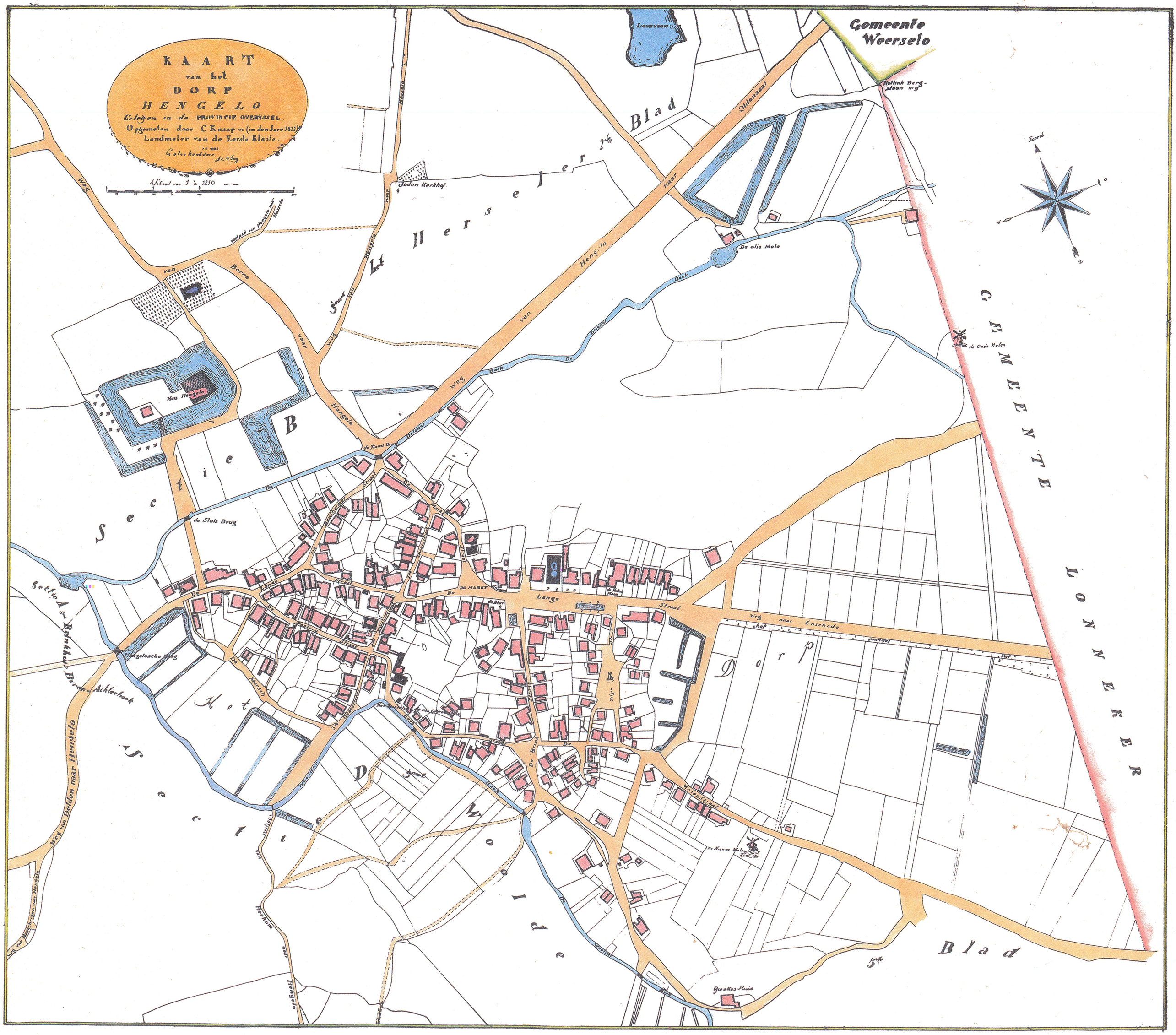
KAART
van het
DORP
HENGELO
Gelegen in de PROVINCIE OVERYSSEL.
Opgemeten door C Knaap in (in den Jare 1821)
Landmeter van de Eerste Klasse.
Schaal van 1 à 3250
Gemeente Weerselo
Holtink Bergsteen nº 9
Lauwveen
Oldenzaal
Het Herseler 2de Blad
Joden Kerkhof
De olie Mole
de Oude Molen
GEMEENTE LONNEKER
Huis Hengelo
Sectie B
de Sluis Brug
de Trams Brug
De Lange Straat
DE MARKT
Weg naar Enschede
Dorp
Hengelosche Brug
Sectie A
Het Dorp Woolde
Molen Straat
De Nieuwe Molen
Gloskes Huis
Weg van Delden naar Hengelo
Weg van Borne naar Hengelo
Weg van Hengelo naar Hasselo
Weg van Hengelo naar Oldenzaal
Weg van Hengelo naar Enschede
De Driener Beek
De Woolder Beek
Noord

Water in de stad:

Hoe doe je dat?

Symposium 9 september 2010

Stichting Groene Binnenstadsbeken

Verslaggeving:
Saskia Kuliga
met hulp van Martin Steenbeeke, Egbert van Hattem, Saskia Minkman en Sietske Smit

September 2010

Correspondentie:
Stichting Groene Binnenstadsbeken
Schalkburgerstraat 13
7551 GR Hengelo (O)

Telefoon: 074 24302 77

E-mail: info@groenebinnenstadsbeken.nl

HARTVANZUID HENGELO

wewi (ondernemen & advies)

ADVIES EN ONDERZOEK OP MAAT
expertise Universiteit Twente ook beschikbaar voor organisaties met kleine bmes

Stichting Groene Binnenstadsbeken